

HÖGSKOLAN
DALARNA

Examensarbete kandidatnivå

Norrland - Vad finns det där förutom kyla och mygg?

En fallstudie ur ett kritiskt diskursanalytiskt perspektiv av TV-serien *Rebecka Martinsson*

Författare: Peter Sundqvist

Handledare: David Thyren

Seminarieexaminator:

Formell kursexaminator: Thomas Florén

Ämne/huvudområde: Ljud- och musikproduktion

Kurskod: LP2010

Poäng: 15 hp

Examinationsdatum:

Vid Högskolan Dalarna finns möjlighet att publicera examensarbetet i fulltext i DiVA. Publiceringen sker open access, vilket innebär att arbetet blir fritt tillgängligt att läsa och ladda ned på nätet. Därmed ökar spridningen och synligheten av examensarbetet. Open access är på väg att bli norm för att sprida vetenskaplig information på nätet. Högskolan Dalarna rekommenderar såväl forskare som studenter att publicera sina arbeten open access.

Jag/vi medger publicering i fulltext (fritt tillgänglig på nätet, open access):

Ja

Abstract

Syftet med denna kvalitativa studie är att bidra med kunskap om hur Norrland och norrlänningar skildras i TV-serien *Rebecka Martinsson*, samt om Norrland skildras från ett inifrån- eller utifrånperspektiv. Metoden som använts är fallstudie och data har insamlats genom egna observationer med Faircloughs tredimensionella analysmodell som teoretisk ram. Resultatet pekar mot att Norrland och norrlänningar förvisso skildras på ett stereotypt sätt i *Rebecka Martinsson*, men att det också förekommer en stor mängd nyansering där människor med norrländskt ursprung också tillåts att bryta mot den rådande diskursen. I diskussionssegmentet lyfts blicken och där görs jämförelser med andra populärkulturella verk. I det segmentet diskuteras också studiens styrkor såväl som svagheter, bland annat att det utvalda materialet är relativt litet och att med ett annat urval hade resultatet eventuellt kunnat bli annorlunda. Som förslag till fortsatt forskning ges att göra en undersökning på samma utvalda material, men med annan metod, alternativt använda samma metod och teoretisk ram men välja ut annat eller en större mängd material att analysera.

Keywords

Norrland, Kiruna, Rebecka Martinsson, Åsa Larsson, Ida Engvoll, kritisk diskursanalys, intern orientalism, urban norm

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
1.1 Syfte	2
1.2 Frågeställningar	2
1.3 Avgränsningar.....	2
2. Metod....	3
2.1 Tillämpning av metod och urval	3
2.2 Beskrivning av utvalda scener.....	4
2.2.1 Begravningen	4
2.2.2 Första kvällen på värdshuset	4
2.2.3 Bilresan.....	4
2.2.4 Beslutet	5
2.3 Etiska överväganden	5
3. Teori.....	6
3.1 Norman Fairclough och kritisk diskursanalys	6
3.2 Kritisk diskursanalys.....	6
3.3 Representation och stereotyp	7
3.4 Intern orientalism	8
3.5 Urban norm	8
3.6 Faircloughs tredimensionella analysmodell.....	9
4. Tidigare forskning.....	10
4.1 Norrland i film och TV	10
5. Bakgrund....	12
5.1 Norrlands historia och geografi.....	12
5.2 Åsa Larsson.....	12

5.3 TV-serien Rebecka Martinsson	12
6. Resultat och analys.....	14
6.1 Stereotype gestaltningar.....	14
6.2 Berättarperspektivet.....	17
7.3 Konklusion	17
7. Diskussion.....	18
7.1 Diskussion om resultat och studiens styrkor och svagheter	18
7.2 Förslag till framtida forskning	22
8. Källor och litteratur.....	23
8.1 Litteratur	23
8.2 Elektroniska källor	24
8.3 Audiovisuellt material	24

1. Inledning

Varför är norrländsk film alltid så typisk? I *Så som i himmelen* kommer en hjärtsjuk dirigent till sin hemby för att omvända de oförlösta. I *Pistvakt* driver man hejdlöst med ett gäng modersbundna norrländska ungarlar. I Kjell Sundvalls *Grabben i graven bredvid* exploaterar man klyftan mellan stad och land [...]. De allra flesta ger bilden av Norrland som inskränkt, glest och kallt (Tidholm 2014:435)

Jag är född och uppvuxen i norra Norrland och har under hela min uppväxt haft en känsla av att den landsdel jag växt upp i väldigt sällan skildras i vare sig nyhetsrapportering eller populärkultur. Som jag minns det fanns det en allmän outtalad känsla eller överenskommelse att vi levde liv som inte var värda att skildra, granska eller dramatisera. När vi tänkte på eller talade om oss själva så var det alltid med en blick utifrån, vi existerade i förhållande till någonting annat och i den jämförelsen var det så självklart för oss att vi var de andra. De få norrländska figurer som ändå dök upp på TV-skärmen tog vi till oss på ett märkligt sätt, hur osympatiska de än må ha varit. Karaktären Leif Bäckström (spelad av Lennart Jähkel) i filmen *Jägarna* från 1996 var en karaktär som många tog till sitt hjärta, trots att han under filmens 118 minuter hinner ägna sig åt misshandel, våldtäkt och mord. Han pratade som oss och var att betrakta som vår.

Onsdagen den 8 mars 2017 hade nästan 1,2 miljoner svenskar bänkat sig för att titta på det första avsnittet av TV-serien *Rebecka Martinsson*. *Rebecka Martinsson* är en TV-serie som bygger på författaren Åsa Larssons romaner om just Rebecka Martinsson, en fiktiv advokat som arbetar på advokatbyrån Meijer & Ditzinger i Stockholm. Rebecka lever ett hektiskt liv som eftertraktad advokat. Sin fritid spenderar hon på Riche eller andra profilerade nattklubbar i Stockholms innerstad. Hennes rötter i Kurravaara i Kiruna kommun tänker hon inte mycket på, fram till den dag hon får beskedet att en av hennes barndomsvänner har gått bort.

I detta arbete vill jag göra en fallstudie av TV-serien *Rebecka Martinsson* från ett kritiskt diskursanalytiskt perspektiv och undersöka om den bild som ges av Norrland arbetar med eller mot den rådande diskursen.

1.1 Syfte

Syftet med studien är att undersöka och analysera TV-serien *Rebecka Martinsson* och därigenom öka förståelsen för hur Norrland och norrlänningar skildras på film och i TV, samt om det förekommer stereotypa skildringar av Norrland och norrlänningar och i sådana fall vilka stereotypa skildringar det är fråga om. Avsikten är att i förlängningen bidra till en ökad förståelse och ett ökat kritiskt förhållningssätt. För att kunna uppfylla mitt syfte har jag valt att göra en fallstudie av TV-serien *Rebecka Martinsson* ur ett kritiskt diskursanalytiskt perspektiv.

1.2 Frågeställningar

För att undersöka hur Norrland och norrlänningar skildras i *Rebecka Martinsson* har jag valt att bryta ner syftet till två frågeställningar.

1. Vilka, om några, stereotypa gestaltningar av Norrland och norrlänningar förekommer?
2. Från vems eller vilket perspektiv skildras Norrland?

1.3 Avgränsningar

TV-serien *Rebecka Martinsson* består av åtta avsnitt á 45 minuter. Jag har valt att avgränsa mig till att studera fyra utvalda scener som kommer från det första, näst sista och sista avsnittet (avsnitt 1, 7 och 8). De scenerna och avsnitten är utvalda för att de behandlar de teman jag vill ha svar på i mina frågeställningar. Jag kommer ej att undersöka romanerna av Åsa Larsson som ligger till grund för TV-serien, ej heller kommer jag att studera långfilmen *Solstorm* från 2007 som även den bygger på Åsa Larssons romaner och har Rebecka Martinsson som huvudperson då dessa inte är relevanta för att uppfylla mitt syfte.

2. Metod

För att studien ska kunna bedömas som trovärdig är det viktigt att tydligt kommunicera hur studien genomförs så att det finns möjlighet att senare testa studiens validitet och reliabilitet.

2.1 Tillämpning av metod och urval

Med teorin om kritisk diskursanalys och Faircloughs tredimensionella analysmodell som grund har jag valt att tillämpa den kvalitativa metoden partikularisk fallstudie. Merriam (1994) menar att fallstudie som metod är vetenskapligt etablerad och användbar när det kommer till att tolka fenomen och processer. Merriam skriver även att fallstudie ska användas när syftet med studien är att ge insikt, upptäckt och tolkning snarare än att verifiera eller falsifiera vissa på förhand uppställda hypoteser. Ordet partikularisk syftar på att man i studien koncentrerar sig på en särskild händelse, företeelse, situation eller person. I mitt fall TV-serien *Rebecka Martinsson*.

En styrka med fallstudie som metod är att den är heuristisk, det vill säga att den kan öka läsarens förståelse av det som undersöks. Den kan skapa nya tolkningar och innebörder, men också bekräfta det som läsaren redan trodde sig veta (Merriam, 1994). En begränsning med fallstudie som metod är att även en kvalitativt bra studie kan bli allt för rik på detaljer och beskrivningar så att ingen tar sig tiden att noggrant läsa den. Merriam menar också att det med fallstudie som metod finns en risk att forskaren överförenklar eller överdriver vissa faktorer i en situation, vilket gör att läsaren riskerar att dra en felaktig slutsats.

Totalt fyra scener ur TV-serien *Rebecka Martinsson* har valts ut. Två scener är hämtade från det första avsnittet, en scen från det sjunde avsnittet och en scen från det åttonde avsnittet. Dessa scener har valts ut för att de innehåller teman eller dialog som är relevanta för denna studie. Scenerna från det första avsnittet valdes för att det där introduceras många återkommande karaktärer, miljöer och teman. Scenen från det sjunde och scenen från det åttonde avsnittet valdes ut för att undersöka om det genom serien finns en narrativ både där karaktärernas attityd till sin omgivning förändras.

Jag kommer att titta på de utvalda scenerna med Faircloughs tredimensionella analysmodell som teoretisk ram. Jag kommer att titta på varje utvald scen tre gånger, en gång för varje nivå i Faircloughs analysmodell.

Jag kommer att strömma avsnitten från cmore.se där de finns tillgängliga för alla som har ett standard-abonnemang för 99 kronor i månaden.

2.2 Beskrivning av utvalda scener

I detta segment beskrivs de för studien utvalda scenerna. Scenerna är hämtade från tre olika avsnitt, vilket innebär att de olika karaktärernas inbördes relationer kan ha förändrats mellan de olika utvalda scenerna. Urvalet har skett genom att titta på vilka scener i *Rebecka Martinsson* som är intressanta för att uppfylla studiens syfte.

2.1.1 Begravningen (avsnitt 1 05,44 – 09,07)

Den första scenen har jag hämtat från det första avsnittet och jag har valt att kalla denna scen för *Begravningen*. Den scenen är vald för att det är första gången vi får se Rebecka Martinsson i Kiruna kommun.

2.1.2 Första kvällen på värdshuset (avsnitt 1 38,42 – 39,45)

Även denna scen är hämtad från det första avsnittet. Jag har valt att kalla den scenen för *Första kvällen på värdshuset*. Den scenen är vald för att det är första scenen där vi får se Rebecka efter att hon tagit beslutet att stanna i Kiruna efter begravningen.

2.1.3 Bilresan (avsnitt 7 05,19 – 06,23)

Den tredje scenen har jag hämtat från det sjunde avsnittet. Den utspelas i en bil i vilken Rebecka och två andra karaktärer (Sivving och Krister) sitter. De har ett ärende med resan, men färden är lång och under resans gång hinner de tala om mycket annat. Den scenen är utvald för att karaktärerna berättar mycket om sina relationer till Kiruna, till Stockholm och hur de tycker att ett gott liv ska levas. Jag har valt att kalla denna scen för *Bilresan*.

2.1.4 Beslutet (avsnitt 8 42,00 – 43,30)

Den fjärde scenen har jag hämtat från det sista avsnittet. Det är den sista scenen i TV-serien och den är utvald för att där tar huvudkaraktären Rebecka Martinsson ett beslut om hur och var hon väljer att fortsätta leva sitt liv. Jag har valt att kalla denna scen för *Beslutet*.

2.3 Etiska överväganden

Under arbetet har jag följt Vetenskapsrådets grundläggande forskningsetiska principer. Med tanke på mitt syfte med studien och den metod jag valt har jag inte stött på några tillfällen då jag behövt reflektera över om exempelvis ämnesval eller tillvägagångssätt skulle vara problematiska sett ur en forskningsetisk synvinkel.

3. Teori

I detta segment har jag sammanställt ett ramverk av teorier som ligger till grund för hur det analyserade materialet kan förstås. Jag har valt kritisk diskursanalys som tillvägagångssätt för att kunna besvara mina frågeställningar, men jag har också valt att lyfta in teorier om representation, stereotyp och urban norm.

3.1 Norman Fairclough och kritisk diskursanalys

Norman Fairclough (f.1941) är professor i lingvistik vid Lancaster University. Han är en av grundarna bakom den kritiska diskursanalysen, en inriktning inom kritisk teori som undersöker relationen mellan diskurser och olika fenomen och maktstrukturer i samhället. Fairclough är framför allt intresserad av hur makt och maktpositioner utövas och upprätthålls i kommunikativa händelser. Kommunikativa händelser är exempelvis text, tal och visuell kommunikation (Fairclough, 1995)

3.2 Diskursanalys

Diskursbegreppet och diskursanalys är begrepp som ofta är omtvistade och något oklara. Burr (2003) menar att en diskurs är en sammansättning av bilder, representationer och metaforer som tillsammans bildar ett fenomen. En diskurs manifesterar sig i handlingar och bilder och blir sedan till praktiker som formar objekt.

En annan handling som kan konstruera vår verklighet är språket. Börjesson och Palmblad (2007) menar att språket inte är begränsat till det talade ordet, utan till det vi kallar språk kan vi också räkna visuella bilder. Enligt dem så kommunicerar visuella bilder på ett sätt som i mångt och mycket påminner om det talade ordets kommunikation. De skriver vidare att ordet diskurs ska ses som en ständig kamp om definitionerna, en diskursiv kamp, där olika sätt att beskriva verkligheten gynnar eller missgynnar olika grupper och intressen. Två saker som enligt dem spelar stor roll för vilken diskurs som för tillfället är rådande är politik och massmedia.

Eriksson (2008) fokuserar sin forskning kring definition och diskursen av en geografisk plats. Hon menar att när det finns en definition och diskurs av en geografisk plats så kan man inte kliva in och ersätta den rådande diskursen med en annan. Även enligt henne så är en diskurs något som är ständigt rörligt och i ständig förändring och som förändras i takt med att samhället förändras.

Sörlin (1988) skriver specifikt om Norrland och om hur bilden av Norrland förändrats över tid. Från och med att Norrland eller Norrlanden för första gången nämns i text och ända fram till industrialiseringen av Sverige menar Sörlin att bilden av Norrland påmint om bilden av en fiktiv plats, en vild och okänd ödemark som vi inte vet så mycket om. Enligt Sörlin så förändras den bilden radikalt i och med industrialiseringen av Sverige, då blir Norrland en symbol för snabb omvälvning, modernitet och framtid. Den nuvarande bilden av Norrland är enligt Eriksson (2008) en landsdel som är en belastning för övriga Sverige. Enligt henne så är dagens mediebild av Norrland en landsdel som släpar efter i utvecklingen och dras med stora problem med hög utflyttning, hög arbetslöshet och människor som fastnat i bidragsberoende.

Enligt Vallström (2002) finns det ett problem redan i och med begreppet Norrland och att tala om Norrland som något enhetligt. Norrland består av lite drygt halva Sveriges geografiska yta och genom att tala om det som något enhetligt gör man sig enligt Vallström omedvetet skyldig till stereotypisering.

3.3 Representation och stereotyp

Enligt Hall (2003) går vi alla hela tiden runt och bär på mentala representationer av händelser, objekt och människor som spelar en stor roll när vi försöker förstå och forma vår värld. Ett sätt för oss att kategorisera är att se vad två av dessa har gemensamt eller inte har gemensamt med varandra. Enligt Hall så är det i det här sättet att kategorisera och sätta saker i förhållande till varandra som vi förstår varandra och skapar gemensamma kulturer. Hall understryker nödvändigheten i att den som skickar meddelandet (sändaren) och den som tar emot meddelandet (mottagaren) delar samma språk och har en gemensam förståelse för vad som kommuniceras, oavsett om kommunikationen består av skrift, tal eller visuella representationer.

En stereotyp är, enligt Hall, en kraftigt förenklad beskrivning av en människa där ett fåtal av en människas karaktärsdrag lyfts ut, förstoras och resten av människans egenskaper förbises. Hall gör en skillnad mellan kategorisering och stereotypisering och menar att det förstnämnda är helt nödvändigt för oss för att kunna förstå vår omvärld, medan stereotypisering handlar om att överdriva och förvanska. Enligt Hall så behöver inte stereotyper vara laddade med negativa egenskaper, däremot uppfattas det ofta som något negativt av den människa eller grupp som blir utsatt för det. Att bli stereotypiserad är att bli reducerad till att ingå i en enhetlig grupp med likartade karaktärsdrag.

3.4 Intern orientalism

Said (1978) beskrev i sin bok *Orientalism* relationen mellan västvärlden och Orienten. Enligt Said så ägnar sig västvärlden åt exotifiering av Orienten genom att ständigt måla ut dem som ”De andra”. Said menade att västvärlden genom detta först och främst konstruerade sin egen identitet. Genom att konstruera och framställa Orienten på ett visst sätt så blir bilden av västvärlden automatiskt den rakt motsatta.

Enligt Jansson (2003) är intern orientalism en liknande process, fast inom gränserna för en och samma nationalstat. I intern orientalism utnyttjas en av landets svagare regioner för att höja den nationella identiteten. Framställningen av regionen sker framför allt via massmedier och genom att framställa den regionen som ekonomiskt belastande och avvikande från den nationella identiteten höjd status.

3.5 Urban norm

Kärrbäck (2014) har studerat regionala utvecklingsplaner och kommit fram till att det i dessa dokument finns en diskursivt obalanserad maktordning mellan staden och landsbygden i Sverige, där staden överordnas och landsbygden underordnas. Hon menar att ett genomgående tema i dokumenten är att stadens förmåga att föra riket eller regionen framåt och att urbanisering okritiskt framställs som en enbart positiv process. Enligt Kärrbäck är staden och den urbana människan norm och landsbygden, det andra, existerar i förhållande till den rådande normen.

3.6 Faircloughs tredimensionella analysmodell

Faircloughs analysmodell är anpassad för att undersöka diskursernas roll i upprätthållandet av maktstrukturer. Faircloughs analysmodell beskrivs vanligtvis som tredimensionell, vilket innebär att den innehåller tre separata steg. Enligt Fairclough (1995) motsvarar hans analysmodell hur mellanmänsklig kommunikation och mänskligt språkbruk fungerar, varje kommunikativ händelse innehåller en **textuell**, en **diskursiv** och en **sociokulturell** dimension. Faircloughs analysmodell är primärt skapad för talad eller skriven textkommunikation, men fungerar även för visuell kommunikation (Fairclough, 1995).

På den första nivån, textnivån, beskrivs innehållet som analyseras. När man på textnivån undersöker en film eller TV-serie handlar det om den muntliga och visuella kommunikationen. Här görs en analys utifrån exempel ordval, men eftersom kommunikationen i film och TV framför allt sker verbalt kan man även lyfta in tonfall.

På den andra nivån, diskursiv praktik, analyseras om den kommunikativa händelsen är konventionell eller kreativ, det vill säga om den kommunikativa händelsen arbetar för att upprätthålla eller ifrågasätta rådande diskurs. En konventionell kommunikation arbetar för att upprätthålla diskursen medan en kreativ kommunikation utmanar den rådande diskursen. I en kreativ kommunikativ händelse blandas element från olika diskurser och bidrar till en sociokulturell förändring.

På den tredje nivån, sociokulturell praktik, ligger fokus på att öka förståelsen av den kommunikativa händelsen och sätta den i ett större sammanhang. På denna nivå lyfter man in i vilken kontext den kommunikativa händelsen sker och på vilken position sändare och mottagare befinner sig.

Den kritik som finns mot Faircloughs tredimensionella analysmodell menar Winther Jorgensen och Phillips (2000) är den oklara gräns som finns mellan diskursiv praktik och social praktik, samt hur modellen ska kopplas samman med för studien relevanta teorier. De menar också att vid ett mindre urval kan det vara svårt att påvisa hur de rådande diskurserna bidrar till att forma verkligheten i den utsträckning som Fairclough menar att de gör.

4. Tidigare forskning

Det har gjorts en del forskning om hur Norrland skildrats i film och TV i både större och mindre produktioner. Ett verk som flera forskare ständigt återkommer till är filmen *Jägarna* från 1996, vilken många forskare menar varit en starkt bidragande orsak till att forma den mediebild vi har av Norrland idag. Jag har valt att inte inkludera forskning kring filmer eller TV-program som är äldre än *Jägarna* då mitt fokus i denna studie ligger på den rådande diskursen om Norrland, inte de diskurser som tidigare rådit.

4.1 Norrland i film och TV

Enligt Eriksson (2010) är filmen *Jägarna* (1996) ett centralt verk när man talar om Norrland och identitet. Hon menar att *Jägarna* varit en viktig faktor när den nu rådande diskursen om bilden av Norrland formades. Enligt Eriksson förändrade *Jägarna* bilden av Norrland från en positiv bild där Norrland stod för någonting strävsamt och ärligt till kargt och ekonomiskt belastande. I filmen *Jägarna* porträtteras aspekter som klass och ekonomisk utsatthet som aktiva val av livsstil. Eriksson menar att det finns paralleller mellan hur *Jägarna* skildrar Norrland och hur den amerikanska södern brukar skildras på film. I filmen *Jägarna* får vi följa en huvudperson som åker från Stockholm hem till sin uppväxtkommun. Väl där förfaras han över rasism, homofobi och misogyni. Han hamnar i en diskussion med sin bror om en målarfärg som brodern uppfattar som ”lite böig”. Huvudkaraktärens bror är en självlärd, skicklig operasångare och när huvudpersonen för det på tal och föreslår att brodern skulle kunna uppträda på de stora scenerna i Stockholm så svarar brodern att ”någon måste ju ta hand om gården”. Eriksson påstår att det i denna scen underförstås att Stockholm och finkulturen även det anses vara ”lite böigt”.

Hon menar dock att det finns stora skillnader på hur karaktärerna med norrländsk respektive rikssvensk dialekt porträtteras. I filmens inledning befinner sig alla på ungefär samma plan, men allt eftersom filmens huvudkonflikt trappas upp så blir karaktärerna med norrländsk dialekt allt mer aggressiva och karaktärerna med rikssvensk dialekt allt mer urbana, resonerande och rättrådiga. Utan undantag är det lokalbefolkningen som gör sig skyldiga till

ekonomisk brottslighet, tjuvjakt, trakasserier, våldtäkt och mord, medan det är människorna som kommit från Stockholm som måste reda upp situationen. Enligt Eriksson skickar filmen ett budskap att Norrland inte kan ta hand om sina egna problem och är beroende av Stockholm.

Hansi (2015) har studerat TV-serien *Höök* som till stor del utspelas i Luleå kommun. Hon menar att det även i *Höök* finns skillnader i hur lokalbefolkningen med norrländsk dialekt respektive karaktärerna med rikssvensk dialekt gestaltas. Enligt Hansi porträtteras lokalbefolkningen som tillbakadragen och tystlåten, medan människor med rikssvensk dialekt har mer pondus och är konversatoriskt skickliga. Även i *Höök* har huvudpersonen flyttat från Stockholm till orten där händelserna utspelar sig, i detta fall Luleå och enligt Hansi så är det ur hennes perspektiv vi som tittare lär känna lokalbefolkningen och staden Luleå.

Zingmark (2016) har studerat två dokumentärfilmer som utspelas i Norrland, *Lgh + bil + allt jag har och äger* och *Drottninglandet*. Filmen *Lgh + bil + allt jag har och äger* kretsar kring frågor som hur det är att bo på landsbygden, men hela tiden ha den urbana miljön och det urbana livet som norm. Zingmark menar att *Lgh + bil + allt jag har och äger* erkänner den rådande diskursen om Norrland, men filmens syfte är att ifrågasätta och problematisera den. *Drottninglandet* handlar om manliga norrländska bönder och deras thailändska fruar. Zingmark menar att det förvisso är typiskt att de är bönder och att de beskrivs på ett typiskt vis, men han menar också att de tillåts vara mer än sitt yrke. I *Drottninglandet* menar han att de tillåts att tala om känslor och drömmar och blir genom det hela människor och inte reducerade till en grupp med ett eller ett fåtal dominerande karaktärsdrag.

5. Bakgrund

Ändamålet med detta segment är att ge en kort bakgrund till och definition av vissa termer som är centrala i denna studie.

5.1 Norrlands historia och geografi

Första gången Norrland (eller Norrlanden) omnämns i skrift är så sent som 1435. Det man då definierade som Norrland skiljer sig mycket mot den geografiska indelning vi har idag. 1435 års definition inkluderade endast det som idag är landskapen Hälsingland, Ångermanland och Medelpad.

Sverige idag består av landsdelarna Götaland, Svealand och Norrland. Norrland är den nordligaste av de tre landsdelarna och utgör ensam 58% av Sveriges yta, men innehar endast 12% av den totala folkmängden. Till Norrland hör landskapen Gästrikland, Hälsingland, Jämtland, Härjedalen, Ångermanland, Medelpad, Västerbotten, Norrbotten och Lappland (Grundberg, 2006).

5.2 Åsa Larsson

Åsa Elena Larsson (f. 1966) är en svensk författare, mest känd för romanerna om advokaten Rebecka Martinsson. När Åsa var fyra år gammal flyttade hennes familj till Kiruna i Norrbotten där Åsa senare kom att växa upp. Hon romandebuterade år 2003 med *Solstorm*, för vilken hon fick Svenska Deckarakademiens debutantpris (Norrbottens Författare).

5.3 TV-serien *Rebecka Martinsson*

TV-serien *Rebecka Martinsson* består av åtta avsnitt á 45 minuter vardera. Första avsnittet sändes den 8 mars 2017 i TV4. Tittarsiffran landade på 1 180 000 personer (Aftonbladet). Åsa Larssons romaner *Det blod som spillts* (2004), *Svart stig* (2006), *Till dess din vrede upphör* (2008) och *Till offer åt Molok* (2012) ligger till grund för handlingen i avsnitten, men

romanerna har arbetats om till ett manus mer anpassat för TV-serieformatet av Henrik Engström och Mattias Grosim. Samtliga åtta avsnitt har regisserats av Fredrik Edfeldt (TV4).

Handlingen kretsar kring Rebecka Martinsson (spelad av Ida Engvoll), en jurist och ensamvarg som arbetar på en advokatfirma i Stockholm. Mitt i ett möte får hon ett telefonsamtal, en barndomsvän har gått bort och hon känner att hon måste resa hem till Kiruna för att gå på vännens begravning. Under hennes vistelse, som ursprungligen var tänkt att bara vara en dag, får Rebecka en känsla av att hennes barndomsvän inte förolyckats, utan bragts om livet. Hon kontaktar polisen i Kiruna där en annan av hennes barndomsvänner, Anna-Maria, visar sig arbeta. Rebecka får utredningen återöppnad och tillsammans med Anna-Maria dras de in i en jakt på barndomsvännens mördare. Samtidigt väntar Rebeckas pojkvän och kollegor på henne i Stockholm. Hon och hennes pojkvän har börjat diskutera om att köpa en gemensam bostad och hon har nyligen blivit erbjuden att bli delägare i den advokatfirma hon arbetar för. Samtidigt som Rebecka försöker lösa mordet på en barndomsvän så börjar hon också att fundera på vilket liv det är hon vill leva.

6. Resultat och analys

I detta segment presenteras det empiriska material som lagt grund för undersökningen. Under arbetet med datainsamlingen har de tre stegen i Faircloughs tredimensionella analysmodell använts, dock redovisas resultatet inte steg för steg då flera av resultaten som kom ur de olika stegen tenderade att vara tätt sammanlänkade med varandra och svåra att separera i löpande text. I segmentet 6.1 redovisas resultat från den första forskningsfrågan och i segmentet 6.2 redovisas resultat från den andra.

6.1 Stereotypa gestaltningar

I scenen *Begravningen*, när Rebecka kommer fram till kyrkan där begravningen hålls, står ett antal fordon parkerade vid sidan av vägen, bland annat två A-traktorer. A-traktorerna signalerar att här lever invånarna ett ruralt liv med stora avstånd. När Rebecka svänger in på den anvisade parkeringsplatsen istället för att parkera vid vägrenen så positionerar hon sig mot ortsbefolkningen. Hon är den civiliserade som parkerar där man ska parkera och de andra är i någon mån ociviliserade och lever i ett laglöst samhälle där man kan parkera var man vill. En intressant replik i denna scen är ”Vi kommer att fortsätta att driva dina hjärtefrågor” som en kvinnlig talare säger på minnesstunden. Under scenens gång avslöjas det inte vilka dessa hjärtefrågor är, men vi får senare veta att det handlar om feministiska frågor som den nu avlidne Mildred har drivit i kyrkans regi och lokaler samt i konflikt med byns jaktlag. Feministiska frågor är tydligt urbant och progressivt kodade och att de drivits i kyrkans lokaler i en by utanför Kiruna räknas som en kreativ kommunikativ händelse, även om man skulle kunna argumentera för att det är typiskt ur en annan synvinkel att normbrytande kvinnor på film och i TV ofta dör av olika anledningar.

I *Första kvällen på värdshuset* har Rebecka fattat beslutet att stanna några dagar längre än hon planerat. Hon sitter i restaurangen på värdshuset och tittar på när största delen av restauranggästerna ägnar sig åt pardans. I högtalarna spelas amerikansk countrymusik. På väggen bakom henne hänger affischer på Jerry Lee Lewis och amerikanska bilar från 50- och 60-talen. Pardansen skymtar bara förbi då och då och är svår att identifiera, men tillsammans

med countrymusiken och de amerikanska rockstjärnorna och bilarna ger de förvisso ett intryck av ruralitet och landsbygd, men snarare en amerikansk landsbygd än en svensk. Förvisso kan ingen förneka det inflytande som amerikansk populärkultur haft på Sverige från 50-talet och framåt, men den här scenen känns snarare som något som direkt översatts från en amerikansk TV-serie utan att anpassas särskilt väl till svenska förhållanden. Det är en konventionell kommunikativ händelse på så sätt att scenen känns tydligt ruralt kodad, men den har också inslag av att vara en kreativ kommunikativ händelse med tanke på att kommunikationen skulle kännas konventionell i amerikanska förhållanden, men överförd till svenska förhållanden blir den en blandning av de båda och också lite otydlig.

Servitrisen serverar, utan att Rebecka bitt om det, henne en flaska med det hon skämtsamt kallar "Husets skogsstjärna". Underförstått menar hon att det är lokalt och illegalt bryggd sprit. Att en restaurang utan att hymla med det serverar hembränd sprit signalerar även det en form av laglöshet och att alla samhällets normer inte går att applicera på den här platsen. Servitrisen ser flaskan bredvid Rebecka och säger att hon börjar likna en inföding igen. De menar att man kan ta jäntan ur Kurravaara (Rebeckas hemby), men inte Kurravaara ur jäntan. Efter att de slagit fast det håller Rebecka upp husets skogsstjärna i ett shotglas och dricker allt i ett svep. Med tanke på lite tid som förflyter mellan repliken "... men inte Kurravaara ur jäntan" och att Rebecka snabbt dricker en väl tilltagen shot hembränt är det inte orimligt att tänka att repliken och den efterföljande handlingen hänger ihop. Det som kommuniceras är att det sätts ett likhetstecken mellan att komma från Kurravaara och att dricka mycket sprit, en konventionell kommunikativ händelse som tydligt bekräftar den rådande diskursen om platsen.

I scenen *Bilresan* frågar Sivving Rebecka "hur hon har det med stockholmare?". Han har ett raljant, nästan hånfullt tonfall när han ställer frågan. Rebecka svarar att "Stockholmare" heter Måns. Sivving svarar tillbaka att "Just ja, Måns heter han, ja". Att medvetet fel uttala någons namn eller enbart referera till personen som dennes födelseort är en känd härskarteknik och ett sätt för Sivving att positionera sig mot Måns och det liv han lever, men kanske också ett försök att placera Rebecka i en mer norrländsk kontext. Sivving säger "Jag förstår då inte varför du inte kan träffa en karl här uppe" och tittar ut genom bilrutan. Han säger det inte som en fråga, utan endast som ett konstaterande. Senare i scenen, när Sivving upptäckt någonting utanför bilen och frågar Krister om han kan få låna hans mobiltelefon så

refererar han till den som ”dumfånen”. Här är det dels intressant att Sivving inte äger eller åtminstone inte har med sig en egen mobiltelefon, men även att han refererar till den som just dumfånen. Sivving har förmodligen hört uttrycket smartphone om moderna mobiltelefoner och har valt att positionera sig mot den nya tekniken och i förlängningen också det moderna livet genom att kalla den för dumfån. Möjligtvis kan det vara så att Sivving använder uttrycket dumfån som en försvarsmekanism mot att han inte hänger med i den tekniska utvecklingen och har problem med att ta sig till den. Att då kalla den för dumfån gör att han ställer sig ovanför den tekniska utvecklingen och förlöjligar den. Det mesta som Sivving säger i denna scenen kan ses som en konventionell kommunikativ händelse som ligger i linje med den rådande diskursen, det vill säga att Sivving positionerar sig mot Stockholm och ny teknik, men att Sivving positionerar sig mot ny teknik kan också vara ett typiskt beteende för äldre människor. I sådana fall skulle det vara en konventionell kommunikativ händelse fast i en annan diskurs, den om äldre människors förmåga att tillgodogöra sig ny teknik. När Sivving positionerar sig mot Måns och mot Stockholm genom sitt raljanta, lätt hånfulla tonfall så måste man också väga in att han befinner sig på en underlägsen position genom att vara bosatt i Kiruna kommun och slår därigenom uppåt.

I scenen *Beslutet* kommer Rebecka tillbaka till Stockholm. Det här är den näst sista scenen i serien och efter att vi som tittare är vana att se Rebecka i en annan miljö så är det Stockholm som här blir det andra, åtminstone i seriens kontext. Rebecka har under sin vistelse i Kiruna insett att livet har andra värden än monetära och med sin tystnad uttrycker hon en avsmak mot Måns sätt att se på vad hon gått igenom. Hon har varit delaktig i att lösa ett antal mord samt varit väldigt nära att själv bli dödad och det första han kommer att tänka på är vad bra det här kommer att vara för advokatbyrån som Rebecka nu är delägare i. Enligt honom så kommer de kunna ta sig an högprofilerade mordfall framöver. Att Stockholm målas upp som det ytliga och Norrland som det ärliga och strävsamma är en i allra högsta grad konventionell kommunikativ händelse.

6.2 Berättarperspektivet

I *Begravningen* är det första vi får se en närbild på Rebecka. Vi lär känna landskapet och platsen allteftersom hon tar sig fram igenom det. Hon har flugit upp från Stockholm för att delta i begravningen och vi som tittare följer henne. Även i *Första kvällen på Vårdshuset* är det genom Rebecka vi lär känna omgivningen. Hon deltar inte i dansen eller samtalen på vårdshuset, hon sitter vid ett bord i hörnet och tittar på. Även i denna scen är det första vi ser en tät halvbild på Rebecka. I *Bilresan* vet vi lika mycket som Rebecka vet. När Sivving föreslår att hon ska träffa en karl här uppe vet vi att hon och Krister har inlett en romans. I *Beslutet* ser vi Rebecka gå längs en trottoar. Hon behöver knappt titta framåt, hon går med vana steg fram mot porten och slår in portkoden för att ta sig in i byggnaden. Gemensamt för alla scener är att det är genom Rebecka vi lär känna både Kiruna och Stockholm.

I de scener där Rebecka förekommer vet vi som tittare lika mycket som Rebecka vet. Tre av fyra scener börjar dessutom med att vi ser Rebecka i bild. I *Begravningen*, *Första kvällen på vårdshuset* och *Bilresan* lär vi känna platsen i samma stund som Rebecka lär känna den. Även om det inte förekommer bilder tagna direkt ur Rebeckas perspektiv så görs det tydligt att de fyra utvalda scenerna berättas ur Rebeckas perspektiv och att det är hennes attityd till omgivningen som vi som åskådare får serverad. Genom de fyra scenerna förskjuts perspektivet, från att Kiruna i inledningen utmålas som något delvis främmande, till att bli det centrala och i sista scenen är det Stockholm som blir ”det andra”.

6.3 Konklusion

Det analyserade materialet består av en blandning av konventionella kommunikativa händelser och kreativa kommunikativa händelser. Resultaten visar att den rådande diskursen om Kiruna och Norrland erkänns och i viss mån befästs, men det finns också exempel på händelser där diskursen ifrågasätts och utmanas.

Inledningsvis skildras Kiruna och Norrland utifrån, men steg för steg förskjuts perspektivet och i scenen *Beslutet* är Kiruna och Norrland det som räknas som inifrån, vilket gör Stockholm till ”det andra”.

7. Diskussion

I diskussionssegmentet höjs blicken och studiens resultat kan jämföras med resultatet från andra studier eller jämföras med andra i detta fall populärkulturella verk och yttringar. Här diskuteras även studiens styrkor och svagheter, samt förslag på framtida forskning och eventuella åtgärdsförslag.

7.1 Diskussion om studiens resultat

Syftet med denna studie var att undersöka hur TV-serien *Rebecka Martinsson* skildrar Norrland och norrlänningar, samt från vilket perspektiv Norrland skildras. Med utgångspunkter i teorierna om Intern Orientalism, Representation och Stereotyp var målet att söka svar på nedanstående frågeställningar:

1. Vilka, om några, stereotypa gestaltningar av Norrland och norrlänningar förekommer?
2. Från vems eller vilket perspektiv skildras Norrland?

Analysen av karaktärerna och hur de beter sig visar att det förekommer stereotypa gestaltningar av Norrland och norrlänningar i TV-serien *Rebecka Martinsson*. I scenen *Första kvällen på värdshuset* serveras hembränd sprit i restaurangen, besökarna dansar pardans och på väggarna hänger bilder av gamla amerikanska bilar samt rockstjärnor från 1950-talet. Rebecka ger i ord och handling uttryck för en stereotyp alkoholkultur där det anses vara tufft och macho att dricka starkt, snabbt och mycket. I scenen *Bilresan* ger karaktären Sivving uttryck för en skepticism inför ny teknik när han kallar Kristers mobiltelefon för ”dumfån”. Krister är i samma scen skildrad som en typisk norrländsk man, han sitter tyst och visar inga uttryck för känslor trots att de samtalsämnen som avhandlas är sådana som i allra högsta grad har med honom och hans kärleksliv att göra. I scenen *Beslutet* ställs livet i Kiruna och Norrland mot livet i Stockholm. Där får Kiruna och Norrland symbolisera det ärliga, omtänksamma och okonstlade, medan Stockholm får symbolisera ytlighet och kapitalistisk

strävan, även det en typisk skildring även om Kiruna och Norrland som ärligt och strävsamt snarare verkar höra till en tidigare rådande diskurs om Norrland.

När jag analyserat materialet har jag flertalet gånger stött på det problem som Vallström (2002) tar upp, nämligen att så fort man pratar om Norrland som något enhetligt så gör man sig skyldig till stereotypisering. Jag har analyserat *Rebecka Martinsson* med en viss metod och med utgångspunkt i vissa teorier med utgångspunkt att titta på om Norrland och norrlänningar skildras stereotypt. Skulle resultatet blivit annorlunda om jag avgränsat mig ytterligare och fokuserat på ett perspektiv där jag endast fokuserar på Kiruna, på Lappland eller på Norrbotten? Kiruna är en på många sätt otypisk plats. Kiruna är en relativt nybildad kommun, har inga närliggande grannkommuner och tack vare den stora arbetsgivaren LKAB har Kiruna en befolkning som i stor utsträckning åtminstone en eller två generationer bakåt har rötterna någon annanstans i Sverige. I Kiruna finns dessutom en stor samisk minoritet och i flera byar som ingår i Kiruna kommun är inte svenska det självklara förstaspråket. Detta märker man förvisso väldigt lite av i TV-serien *Rebecka Martinsson*. Jag kommer på mig själv med att fundera om man märker lite av det på grund av att det inte är särskilt vanligt förekommande, eller om det ligger någonting annat bakom.

Under analysarbetet slogs jag av det problematiska i min frågeställning, dels att Norrland är för geografiskt stort för att klumpas ihop till något enhetligt, precis som Vallström (2002) menar samt att diskursen om Kiruna kan skilja sig för mycket från diskursen om den fiktiva plats i södra Norrbotten där filmen *Jägarna* utspelas för att jämförelsen ska bli relevant, men jag började också ifrågasätta vilka jag syftade på när jag använde benämningen norrlänningar. I Kiruna kommun var enligt 2014 års folkräkning 10 procent födda i ett annat land än Sverige och räknas med tanke på var de geografiskt befinner sig som norrlänningar, men kanske identifierar sig själva som någonting annat och egentligen oavsett vad de definierar sig som så är de olika diskurserna för olika minoritets- och invandrargrupper annorlunda än diskursen för Norrland.

Rebecka Martinsson gör sig på ett sätt skyldig till att skildra det urbana livet som norm när livet på advokatbyrån i Stockholm ställs mot det, trots ett antal mordfall, lugnare livet i Kiruna. Kärrbäck (2014) skriver att staden och det urbana ofta utmålas som det som tar

samhället framåt, medan landsbygden gör det motsatta. Det är i allra högsta grad sant i *Rebecka Martinsson*. I Stockholm görs affärer med stora summor pengar, något som naturligtvis får rikets hjul att snurra, medan invånarna i Kiruna mest verkar intresserade av att sköta sig själva. Ingen karaktär i det analyserade materialet från *Rebecka Martinsson* målas ut som en bidragstagare eller ekonomisk belastning för samhället på samma sätt som Eriksson (2010) menar att flertalet karaktärer i filmen *Jägarna* gör, däremot gör de inte heller någonting som skulle vara samhället till gagn ekonomiskt.

Eriksson (2010) menar att det i *Jägarna* kommuniceras att det i Norrland finns en utbredd manligt kodad machokultur där fysiskt våld, brist på kontakt med sitt känsloliv och stor alkoholkonsumtion ingår. Delar av det går att hitta i *Rebecka Martinsson*, samtidigt blir bilden mer nyanserad och komplex då karaktären Rebecka Martinsson som kvinna visar upp liknande beteenden som de som i filmen *Jägarna* är helt förbehållet de manliga karaktärerna.

Analysen av om Norrland skildras inifrån eller utifrån visade att det finns många nyanser i en stor gråskala snarare än något som är antingen svart eller vitt. Rebecka är född och uppvuxen i Kiruna kommun där serien utspelas, men första gången vi får se henne är det i Stockholm runt ett mötesbord på en advokatbyrå. Vi som tittare får följa med Rebecka och oftast upptäcker vi saker i samma stund som hon upptäcker dem. Rebeckas attityd och inställning till saker och ting förs alltså över till oss som tittar. I scenen *Begravningen* skildras Norrland utifrån. Rebecka har förvisso på ett sätt åkt ”hem” till sin födelseort, men det kommuniceras tydligt att hon inte känner sig hemma och van vid miljön och håller människor och själva sammanhanget på behörigt avstånd. I scenen *Första kvällen på värdshuset* har Rebecka bestämt sig för att stanna kvar, men hon har fortfarande en utifrånblick på Kiruna och Norrland. Det märks genom att hon lägger sig till med stereotypa manér och personlighetsdrag som känns typiska för en utomståendes blick på Kiruna och Norrland, snarare än typiska för henne som person. I scenen *Bilresan* är Rebecka mitt uppe i funderingar om hur länge hon ska stanna i Kiruna; några dagar till eller för alltid? Här finns ingen tydlig blick utifrån, snarare skildras Kiruna och Norrland inifrån och blir en självklar plats som kan ställas mot och jämföras mot Stockholm på ett neutralt sätt. Scenen *Beslutet* utspelas förvisso i Stockholm, men den är intressant för att Kiruna och Norrland här har blivit det nya inifrån-perspektivet. När Rebecka kommer tillbaka till Stockholm slås hon av hur annorlunda det är

jämfört med det hon blivit van den senaste tiden. I scenen ställs Kiruna mot Stockholm och Stockholm får bli det allt som Kiruna inte är. Scenen utspelas i Stockholm, men med ett perspektiv från Kiruna och Norrland.

En kritik som kan framföras mot denna och liknande studier är hur och varför urvalet ser ut som det gör. I denna studie har urvalet skett genom att välja ut de scener som ansetts relevanta för att uppfylla studiens syfte och besvara studiens frågeställningar. Urvalet är relativt litet och studiens resultat ger därför inte särskilt hög generaliserbarhet. En vanlig kritik är att urvalet, medvetet eller omedvetet, har gjorts för att styrka författarens på förhand bestämda åsikt, något som jag dock starkt vill påstå att så inte var fallet i denna studie. Den kritiken blir dessutom något uddlös då studiens gett blandade resultat som inte enhälligt pekar åt ett tydligt håll.

De frågeställningar som låg till grund för denna studie har besvarats och det kan konstateras att TV-serien *Rebecka Martinsson* i viss mån gör sig skyldig till att skildra Norrland och norrlänningar på ett stereotypt sätt. TV, tidningar, radio och andra medier har en viktig roll i hur vi som befolkning formar diskurser kring de regioner och människor som finns i vårt land, därför har media ett ansvar för vilka bilder de kommunicerar och därför är också den här typen av forskning relevant. *Rebecka Martinsson* är förvisso en dramaproduktion som bygger på en serie deckarromaner och dess primära mål är inte att på ett så korrekt sätt som möjligt skildra en geografisk plats, men genom att ständigt reproducera de bilder som finns av Norrland så riskerar platsens historia, tradition och variation att förminskas eller i värsta fall förloras. Det finns dock ansatser i *Rebecka Martinsson* som utmanar den rådande diskursen och målar en bild i gråskala istället för en där allting är antingen svart eller vitt. Något som är viktigt att ta med sig när man i *Rebecka Martinsson* får sig serverad en bild av Norrland som laglöst och med långa avstånd är att det förvisso är delvis sant, men att det ligger politiska beslut bakom denna relativa laglöshet snarare än aktiva val av livsstil.

7.2 Förslag till framtida forskning

Som förslag för kommande forskning anser jag att det vore önskvärt att studera ett större antal scener i *Rebecka Martinsson*. Jag fann det absolut nödvändigt att göra ett tydligt avgränsat urval och valde ut scener där jag på förhand misstänkte att jag kunde få ut intressant data. Risken med det är att de utvalda scenerna möjligtvis inte speglar materialet som helhet, samt att detaljer och nyanser förloras då scenerna är en del av en pågående berättelse och inte helt och fullt kan ses som fristående verk. De utvalda scenerna i denna studie är tillräckliga för att fånga upp och peka på en problematik som finns i hur Norrland skildras i *Rebecka Martinsson* i synnerhet och på film och TV i allmänhet, men det krävs mer forskning och fler exempel för att undersöka medierna roll i skapandet och upprätthållandet av den rådande diskursen om Norrland och dess befolkning. Förutom att utöka materialet så anser jag det vara relevant att genomföra undersökningar på antingen det material jag valt ut eller ett utökat material, fast med andra metoder. Antingen med en annan teoretisk ram eller med metoder som exempelvis intervjuer, fokusgrupper eller enkäter.

8. Källor och litteratur

8.1 Litteratur

Burr, Vivien (2003). *Social constructionism*. London: Routledge.

Börjesson, Mats & Palmblad Eva (red.). *Diskursanalys i praktiken*. Malmö : Liber, 2007.

Eriksson, Madeleine (2008): *(Re)producing a “peripheral” region –northern Sweden in the news*. Geografiska Annaler: Series B, Human Geography.

Eriksson, Madeleine (2010). *(Re)creating a periphery: Popular representations of the Swedish North*. Diss., Umeå: Department of Social and Economic Geography, Umeå University.

Fairclough, Norman (1995). *Media Discourse*. Oxford University Press Inc., New York.

Grundberg, Leif (2006). *Medeltid i centrum: europeisering, historieskrivning och kulturarvsbruk i norrländska kulturmiljöer*. Institutionen för arkeologi och samiska studier, Umeå universitet, Umeå.

Hall, Stuart (1997). *Representation: Cultural and Signifying Practices*. London: Sage.
(red.). *Media and cultural studies: Keywords*. 2nd ed. John Wiley & Sons.

Hansi, Elina (2015). *Den konventionella bilden*, Stockholms Universitet, Stockholm.

Jansson R., David (2003). *Internal orientalism in America: W.J. Cash’s The Mind of the South and the spatial construction of American national identity*. Political Geography.

Merriam, B., Sharan. *Fallstudien som forskningsmetod*, Lund Studentlitteratur: Lund.

Sörlin, S (1988) *Framtidslandet*, Carlssons, Stockholm.

Tidholm, Po (2014). *Norrland: Essäer & Reportage*. Luleå: Teg Publishing.

Vallström, M (2002) *Det autentiska andra: om etnografi, etik och existens*, Uppsala universitet, Etnologiska avdelningen, Uppsala.

Winther Jørgensen, M., & Phillips, L. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur

Zingmark, Jens (2016). *Norrland som den andre*, Lunds Universitet, Lund.

8.2 Elektroniska källor

Norrbottens Författare.

<http://www.norrbottensforfattare.se/indexForfattare.php?xnr=481ae447a229b&rubrik=3>.

(Hämtad 2017-10-22)

TV4.

<http://www.tv4.se/rebecka-martinsson/artiklar/det-h%C3%A4r-%C3%A4r-nya-kriminaldramat-rebecka-martinsson-58aad6aab9a9f699a0000717>.

(Hämtad 2017-10-22)

8.3 Audiovisuellt material

Rebecka Martinsson (2017) [TV-serie] Regissör: Fredrik Edfeldt. Sverige: Yellow Bird, TV4 Sweden, Film pool Nord.